

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1966

BRNO 1967

bohatě zdobeného brokátového kabátce. Dále byl zkonzervován čepec, šerpa, vlněné punčochy a z rozpadlých kusů rekonstruovány lehké kožené boty. Podle poslední vůle zemřelého maršála měl být v rakvi ještě uložen kord, ostruhy a maršálská hůl. Tyto předměty se však již při objevení hrobky v roce 1936 v rakvi nenalezaly. Mezi zbytky byly rovněž korálky dřevěného růžence.

Po renovaci měděné rakve, která má obdobu pouze v císařské hrobce kapucínského kostela ve Vídni, budou tělesné pozůstatky a šaty uloženy do nově zřízené vnitřní dřevěné rakve.

BERGUNG DER STERBLICHEN ÜBERRESTE DES MARSCHALLS RADUIT DE SOUCHES, VERTEIDIGER DER STADT BRNO GEGEN DIE SCHWEDEN

Gelegentlich der Renovierung des wertvoll verzierten Kupfersarges Marschalls Raduit des Souches, des siegreichen Verteidigers der Stadt Brno gegen die Schweden, der Analogien nur in der kaiserlichen Gruft der Kapuzinerkirche in Wien hat, wurden die sterblichen Überreste dieses Heerführers gehoben und untersucht. Durch den Einfluss der Luft und der Feuchtigkeit waren die sterblichen Überreste fast gänzlich verwest und zerfallen. Von der Bekleidung gelang es jedoch den oberen Teil des reich verzierten Brokatwamses mit einer verzierten Scherpe, weiter die Haube, die Wollstrümpfe zu konservieren und aus den zerfallenen Stücken die leichten Lederschuhe zu rekonstruieren. Nach der Renovierung des Metallsarges wird ein neuer innerer Holzsarg hergestellt und in diesen die konservierten Überreste wiederum beigelegt werden.

VÝZKUM ZANIKLÉHO KOSTELA SV. MIKULÁŠE NA NÁMĚSTÍ SVOBODY V BRNĚ

BORIS NOVOTNÝ

Tab. 12. 54

Jako dodatek ke zprávě o výzkumu zaniklého kostela sv. Mikuláše v Brně na bývalém Velkém náměstí, tj. náměstí Svobody (viz Přehled výzkumů AÚ ČSAV, pob. Brně, za rok 1965, Brno 1966) připojuji ještě vyobrazení zlomku střížku slezského zhořeleckého denáru z konce 14., případně z počátku 15. století s vyobrazením koruny.

Dokladem obchodního podnikání v kotcích, vestavěných mezi prostory pilířů kostela, se stal rovněž nález stříbrného groše olomouckého biskupa Karla Lichtenštejna (ražba z roku 1669). Obě mince určil dr. Sejbal z numismatického oddělení Moravského musea. Vedle těchto nálezů pocházejí z výzkumu ještě dva zlomky blíže neurčitelné mince.

V okolí základů církevní stavby stojí ještě za zmínku zlomek, tj. zvířecí hlavička z hliněné nádoby — akvamanile. Dutá hlavička z dobře vypálené šedé hlíny. Představuje hlavu zvířete, snad koně, se vztyčenýma ušima (pravé ucho je odlomeno). Oči jsou znázorněny výraznými okrouhlými důlky. Na temeni hlavy je přílepek s podélnými rýhami, naznačující hřívu. Rourovitá tlamička s kruhovým otvorem měla funkci ústí výlevky nádoby. Akvamanile, z něhož se dochovala pouze hlavička, má olivově zelenou polevu. Svým vzhledem připomíná do určité míry koňskou hlavičku — zlomek nepolévaného akvamanile, nalezený u zříceniny hradu Aueršperku u Bystřice nad Pernštejnem (viz kupř. K. Černohorský, Středověká hliněná akvamanilia z moravských nálezů, Pam. arch. LII, 1961, č. 2, s. 589, obr. 9), který autor zařazuje do 14., případně na počátek 15. století. Náš polévaný zlomek z náměstí Svobody se spíše hlásí někdy do průběhu 15. století.

Za zmínku stojí ještě malý zlomek bronzového kování blíže neurčitelného účelu.

DIE AUSGRABUNG DER WÜSTUNG DER ST. NIKOLAUS KIRCHE AM NÁMĚSTÍ SVOBODY IN BRNO

Als Nachtrag zu dem vorjährigen Bericht über die Grabung der Fundamente der abgerissenen St. Nikolaus Kirche in Brno am gewesenen Grossen Platz (náměstí Svobody); siehe Přehled výzkumů AÚ ČSAV, für das Jahr 1965, Brno 1966) füge ich Abbildungen der gefundenen Münzen hinzu Görlitzer-Denar aus dem Ende des 14. Jh. und ein Silbergroschen des Olmützer Bischofes Karl von Lichtenstein aus dem Jahre 1669. In der Umgebung der Fundamente fand man ebenfalls das Bruchstück einer tönernen Aquamanile ein olivgrün glasiertes Tierköpfchen, vielleicht das eines Pferdes mit einer Mähne am Hinterkopf. Erwähnenswert ist noch ein kleines Bruchstück eines bronzenen Beschlagstückes, dessen nähere Verwendung unbestimmbar ist.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1966

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.

Redaktoři: Dr. J. Říhový a dr. I. Peškař

Překlady: Dr. R. Tichý a E. Tichá

Kresby: B. Ludikovská

Na titulní stránce: Bronzové kování ze slovanského hradiska v Mikulčicích

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné.

Tab. 12

Senorady (ok. Třebíč). 1 – Hliněný kadlub plastiky (Kultura římská nebo římsko-provinciální). – Tonform einer Plastik. (Kaiserzeitliche oder römisch-provinziale Kultur). 2 – Odliitek plastiky z kadlubu. – Abguss aus der Tonform, Brno, náměstí Svobody. 3 – Polévaná koňská hlavička akvamanile (15. století). – Glasiertes Pferdeköpfchen einer Aquamanile (15. Jh.). 4 – Zlomek bronzového předmětu z vrstvy ze 13. nebo 14. století. – Bruchstück eines Bronzegegenstandes aus dem 13. oder 14. Jh. 5 – Podivín (ok. Brčlavy). Slovanská nádoba z 8. nebo 9. století. – Slawisches Geräss aus dem 8. oder 9. Jh. 1–5 = M₁

1

2

3

4

Tab. 54

Brno-město, náměstí Svobody. 1, 2 — Rub a líc groše biskupa Karla z Lichtenštejna; 3 — Střížek zhořeleckého denáru; 4 — Výzkum základů kostela sv. Mikuláše. — 1, 2 — Avers und Revers des Groschen von Bischof Karl Lichtenstein
3 — Münzenschrott (Görlitzer Denar). 4 — Grabung der Fundamente der St. Nikolaus Kirche.